

Z A M E K

4 ćw. XVI w.

1614

F R E D R O P O L

Fredropol
dz. nr 161/2

województwo podkarpackie
now. PRZEMYŚL
gmina Fredropol

- - -

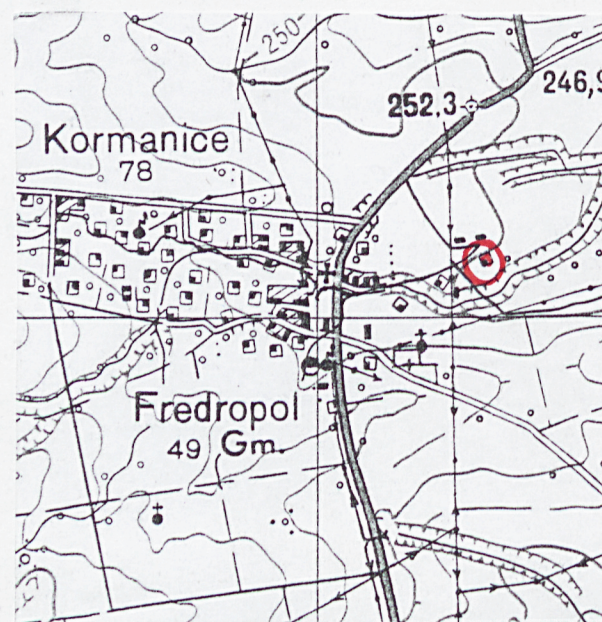
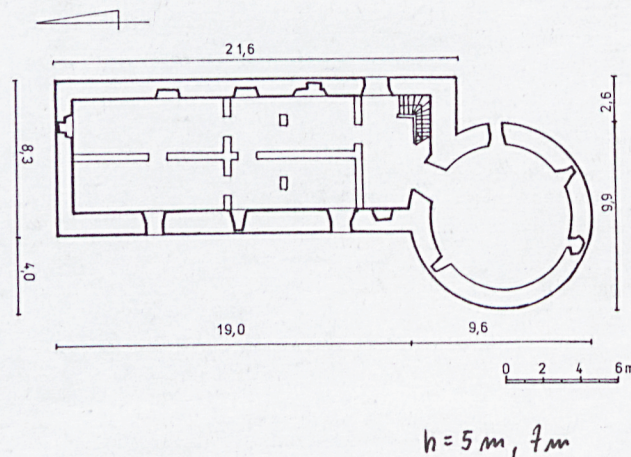
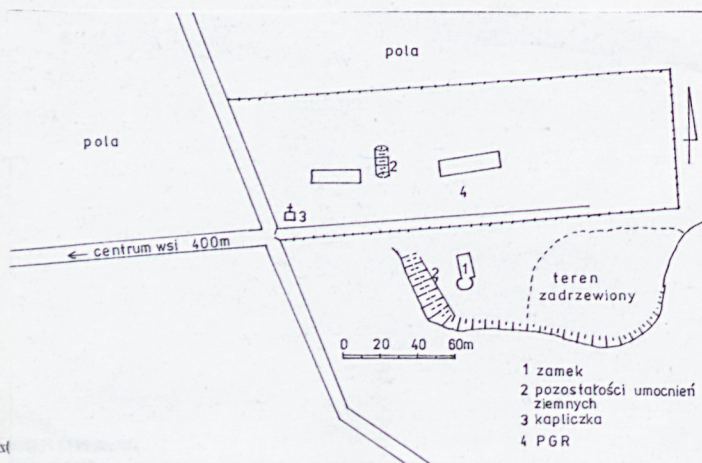
województwo rzeszowskie
powiat Przemyśl

nieużytkowany

Nr A-135 data 12.02.86 r

Widok ogólny od strony południowej

1:25 000

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Pierwsze wzmianki o Kormanicach, na których gruncie zbudowano później zamek, odnoszą się do 1424 r. Właściciele przyjęli nazwisko od nazwy wsi ok. poł. XV w. Miejscowość przechodzi w 1507 r. w ręce rodziny Fredrów, którzy w ostatniej ćwierci XVI stulecia wznoszą rezydencję o charakterze obronnym, o planie wzorowanym na przemyskim zamku. Ten czworokąt zabudowy z narożnymi basztami był dodatkowo wzmocniony ziemnymi umocnieniami bastionowymi. Zamek funkcjonował do połowy XVII wieku, kiedy uległ zniszczeniu przez Szwedów w 1656 r. za własności Andrzeja Maksymiliana Fredry. Dalsze zniszczenia spowodował w roku 1672 najazd Turków, Kozaków i Tatarów, którzy pod Kormanicami mieli swój obóz. Od tej pory zamek upada i nigdy nie odzyskuje swej funkcji i formy.

W posiadaniu Fredrów zamek i wieś pozostaje do roku 1729, kiedy to Stanisława Katarzyna Fredrówna wnosi dobra Stanisławowi Rupniewskiemu, kasztelanowi małogoskiemu. Kolejna zmiana własności następuje w 1743 r., dobra przechodzą w ręce rodziny Podoskich, a następnie Skarbek-Michałowskich. Małżeństwo Rozalii z Michałowskich ze Stanisławem Dunin-Borkowskim wprowadza kolejną zmianę własności na prawie całe stulecie. Borkowscy podejmują prace przy budowie nowej rezydencji - dworu, mieszczącego się w obrębie dawnych murów kurtynowych zamku. W 1907 r. posiadłość kupuje Jan Gwalbert Pawlikowski, który wydzierżawia dobra rodzinie c. d. na wkładce

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

SYTUACJA - Zamek położony jest na wschód od zabudowy wiejskiej, wśród pól, na terenie płaskim, około 300 m na południe od drogi Przemyśl - Rybotycze, na krawędzi niewysokiej terasy potoku Kormanice. Teren dawnego założenia przedzielony siatką ogradzającą zabudowania d.PGR. Od zachodu śladowo zachowane nasypy fortyfikacji ziemnych.

MATERIAŁ - zbudowany z cegły /skrzydło/ oraz z kamienia /baszta/ wiązanych zaprawą wapienną i cementowo-wapienną.

Sklepienia - nad piwnicami skrzydła seglany strop Kleina, w baszcie brak stropów; ślady gniazd po drewnianych belkach stropowych. Wieżby dachowej brak. Posadzk w piwnicy glina, w klatce schodowej betonowa wylewka.

Schody - konstrukcji betonowej, zabiegowe. Okna - w skrzydle otwory okienne prostokątne, w baszcie zamknięte półkoliście. Stolarki okiennej i drzwiowej brak

RZUT - Pierwotnie czworobok zbliżony do kwadratu z narożnymi basztami i bramą wjazdową w osi/?/ kurtyny zachodniej. Zachowane skrzydło /fragment/ na planie prostokąta z kolistą basztą w południowo - zachodnim narożniku. Baszta jednoprzestrzenna z kwadratową studnią przy południowym odcinku ściany. Od strony skrzydła pomieszczenie klatki schodowej łączącej piwnicę z parterem. Skrzydło trzyosiowe, dwutraktowe.

BRYŁA - Budynek skrzydła dwukondygnacyjny /w tym piwnice/, niezadaszony. Baszta wyraźnie wyodrębniona o ścianach wyższych od skrzydła, niezadaszona, ze śladami istnienia trzech kondygnacji.

ELEWACJE - Frontowa-wewnętrzna - wschodnia, sześćoosiowa asymetryczna z otworem drzwiowym w trzeciej osi od prawej strony, do którego wejście prowadziło przez nieistniejące obecnie jednobiegowe schody. Zachodnia -

<p>14. Kubatura</p> <p>skrzydło - ok. 870 m³ baszta - ok. 500 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>zabudowy - ok. 245 m² w tym baszty - ok. 72 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>obronna rezydencja mieszkalna</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>nieużytkowana - ruina</p>
<p>18. Praca budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Remont zachowawczy w latach 50-tych XX w, w celu użytkowania jako świetlica wiejska.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Cały obiekt w stanie ruiny, niezadaszony. Otwory okienne i drzwiowe bez stolarki, duże ubytki substancji murowanej tak w koronach, jak i w licach. zawilgocone dolne partie ścian.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Podjęcie kompleksowych prac remontowo-konserwatorskich połączonych z badaniami architektonicznymi i archeologicznymi</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

M. Proksa - Wyniki badań archeologicznych na zamku
w Fredropolu woj. przemyskie. Przemysł
1978. mps w archiwum WKZ w Przemyśle

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

25. Opracował

tekst mgr Krzysztof Szuwarowski, 10.2002 r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki K. Szuwarowski, 09.2002 r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. K. Szuwarowski, 08.2002 r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów w zbiorach autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki - opis, zdjęcia

1. Miejscowość F R E D R O P O L	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Opis, zdjęcia
-------------------------------------	---	---

c. d. opisu z poz. 12

Winków, użytkujących je do II wojny światowej. Po jej zakończeniu majątek zostaje rozparcelowany i przejęty przez Spółdzielnię Produkcyjną i PGR. W roku 1992 teren zamku i założenia dworsko - parkowego zostaje podzielony na trzy działki, z których jedna z pozostałościami zabudowy zamkowej zostaje zakupiona przez pana [REDACTED]

[REDACTED] który zamierza zagospodarować obiekt na cele turystyczne /hotel i gastronomia/.

c. d. opisu z poz. 13

zewnętrzna - pięcioosiowa dwukondygnacyjna, bez dekoracji, ze śladami tynkowania. Otwory dolnej kondygnacji /piwnic/ zniekształcone, przekształcone w wejścia.

Baszta - trzykondygnacyjna, zwężająca się ku górze, z uskokowymi gzymsami, przepruta otworami okien nymi o podwójnym rozglifieniu do wnętrza, zamkniętymi półkoliście i odcinkowym łukiem, rozmieszczonymi symetrycznie w trzech osiach. Częściowo tynkowana.

WNĘTRZE - dwa trakty piwniczne o amfiladowym układzie pomieszczeń, z których środkowe posiada ceglane filary wzmacniające sklepienie. Na parterze nie zachowane wewnętrzne podziały, poza jedną ścianą wydzielającą pomieszczenie z klatką schodową.

INSTALACJI I WYPOSAŻENIA BRAK

Wkładkę założył: K. Szuwarowski, 10.2002 r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora

Widok ogólny skrzydła i baszty od zachodu

Ściana skrzydła od dziedzińca /wschodu/

Pozostałości bastionu pld.-zach.

1. Miejscowość

F R E D R O P O L

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZAMEK

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

Widok baszty od wschodu

Pomieszczenie klatki schodowej

Piwnica z filarem

Wkładkę założył: K. Szuwarowski, 08.2002 r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora

Wnętrze baszty

Pozostałości studni w baszcie